

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Novi disciplinarni predpisi — z ozirom na učiteljstvo.

Zakon o civilnih državnih uradnikih prinaša tudi povsem nove disciplinarne predpise, ki se jim najbrže vsaj za prvi hip ne bo moglo izogniti tudi učiteljstvo.

Ti disciplinarni predpisi so zelo strogi, da ne rečemo mestoma drakonični, na drugi strani je pa disciplinarno postopanje zelo komplicirano, zvezano z velikim novim aparatom in s stroški — ki naj bi padali na državo, v več slučajih pa celo na ubogega državnega uradnika. Člen 170. daje sicer še možnost, da bi bilo tudi za učiteljstvo predpisano s šolskim zakonom posebno postopanje, toda za temelj bodo sigurno služili disciplinarni predpisi uradniškega zakona tudi tozadevnim predpisom v specialnih zakonih. Višja šolska oblast se je pri nas postavila zaenkrat na stališče, da je novi postopek že uveljavljen in je na zadnji seji iz tega vzroka stavila disciplinarne točke z dnevnega reda.

Po novem disciplinarnem predpisu so pregreški državnega uradnika dvojni, in sicer: kršitev službene dolžnosti predpisane z zakonom in oškodovanje ugleda svojega stanu. Oboje velja v službi in tudi izven nje.

Če je pregrešek manjši, se smatra samo za nerednost, če je večji, je smatrati za disciplinarni prestop.

Za nerednost se smatra, če ni prekršitev dolžnosti ali oškodba stanovskega ugleda prekoračila obsega navadne nerednosti ali če ni ponovna.

Za disciplinarni pregrešek se smatra: opijanje, pijančevanje, potepanje, kvartanje, lahkomišno zadolževanje, osorno in nedostojno postopanje s podrejenimi in strankami, zloraba oblasti proti nižjim, malomarnost in nerednost v prihajanju na službo, neposlušnost proti naredbam oblasti, zlohotno ogovarjanje postopanja ali naredb v pisarni ali v priči nižjih, napravljanje zmede, prepira, nesložnosti s tovariši v službi, opravljanje kateregakoli obrata, trgovskega in industrijskega pod svojim ali tujim imenom, kakor tudi izvrševanje odvjetniških poslov, izdajanje uradne tajnosti.

Iz seje višjega šolskega sveta.

V četrtek, dne 20. septembra 1923 se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik g. dr. Beuk je otvoril sejo in ugotovil sklepčnost. Zapisnik zadnje seje

Obsodbo in kazen izreče: zoper nerednost neposredni starejšina ali starejšina vsakega višjega urada, zoper disciplinarni pregrešek pa disciplinarno sodišče, ki je upravno sodišče ali državni svet.

Pri prosvetni upravi je neposredni starejšina v večini slučajev šolski voditelj, starejšina višjega urada pa okrajni šolski nadzornik itd. Prepričani smo, da se bo glede pristojnosti izrekanja kazni za nerednost vnela zopet ista debata, kakor pri podeljevanju kvalifikacije s strani šolskih voditeljev. Vprašanje je tudi, če je zdravo stališče, da izreka šolski voditelj denarne kazni nad podrejenim učiteljstvom. Tudi ni zdrav princip odločevanje glede denarnih kazni samo s strani ene osebe in bi bila zelo na mestu upeljava od obeh strank izbrana disciplinarna komisija pri okrajnih šolskih svetih, ki bi odločala o denarni kazni tudi za nerednost.

Kazni so: Za nerednost opomin in denarna kazen, ki pa ne sme presežati 10% uslužbenčeve osnovne in položajne mesečne plače; za disciplinarne pregreške: ukor, zmanjšanje plače za 20% (največ do enega leta), upokojitev brez zmanjšanja pokojnine, upokojitev z zmanjšanjem pokojnine za 20% (največ za 10 let), odpustitev iz službe, z izgubo pokojnine.

Posledice kazni: Kazen za nerednost se ne vpiše v službeni list, sporoči se pa komisiji za oceno in vsem višjim uradom. Disciplinarne kazni imajo za posledice ukinitje napredovanja v višjo stopnjo plače in stanarine, najmanj za eno leto, največ za tri leta.

Zasliševanje: Preden se uslužbenec ne zasliši, se ne sme izreči kazen. Odločba se mu mora priobčiti pismeno. Nerednost zastari čez leto dni.

Pritožba: Pritožba zoper kazen za nerednost in tudi za disciplinarno kazen je dopustna in jo ureja zakon.

O disciplinarnem postopanju, ki se povsem razlikuje od dosedanjega postopanja pri nas, izpregovorimo posebej.

--k.

prof. Lovšeta in g. ravnatelja Jejenca. Nato je poročal g. predsednik o najvažnejših zadevah in vlogah, ki so se rešile od zadnje seje. Potem je poročal nadzornik za srednje in meščanske šole g. dr. Poljanec o sedanjem stanju nekaterih meščanskih šol in o spremembi učnega osebja, ki so se izvršile v zadnjem času. Na predlog poročevalca o upravnih zadevah g. dr. St. Majcna je sklenil višji šolski svet, da se I. dekliška meščanska šola v Mariboru preosnuje v slovensko meščansko šolo z nemškimi vzporednicami. V splošnem svojem poročilu je omenil nadzornik za osnovne šole gosp. Gangl, da manjka na šolah njegovega področja 20 učnih oseb. Na nekaterih šolah so se morali razredi skrajšati. V Prekmurju bi bilo treba ustanoviti 20 novih vzporednic. Imenovanja: Za nadučitelje so bili imenovani: Anton Gaberc v Ižakovcih, Avgust Minkuš v Bogojini, Karel Čepregi v Martjancih, Ivan Benkovič v Dokleževju, Janez Sömen v Gor. Lakošu, Leon Cepuder v Melincih, Avgust Požegar v Gederovcih, Dragotin Čížek v Dolgi vasi, Maksimir Rozman v Strugah, Anton Arrigler v Skaručni, Josip Terpin v Vodicah, Arnold Kreps v Ožancih, Ivan Titan v Kupšincih, Josip Džuban v Križevcih, Aleksander Nežima v Gančanih, Ludovik Tomori v Gor. Lendavi, Štefan Kolarš v Serdici, Matija Zver v Kuzdoblani, Blaž Filo v Markovcih, Vinko Požar v Šmartnem v Rožni dolini, Drago Vidmar pri Sv. Jedrti, učno mesto na tej šoli se vnovič razpiše; Franc Martinc v Št. Janžu na Dravskem polju, Simon Gerbler na Ptujski gori, Zmagoslav Bergant na Blanci. Za učitelje oziroma učiteljice so bili imenovani: Izišor Koch v Zgornji Šiški, Arpad Benkovič v Bogojini, eno učno mesto na tej šoli se vnovič razpiše; Ladislav Benkovič v Ivancih, Karel Berdon v Pečarovcih, Josip Čuček v Brezovcih, Marija Cepudrova v Melincih, Ambrož Rusjan v Satahovcih, Štefan Peredoš v Tešanovcih, Franc Rejec in Marija Čuček v Novi cerkvi, Ferdinand

Podržaj v Henini, Marija Jenkova v Hrastniku na dekliški šoli; Marija Mavrinova pri Sv. Lenartu nad Laškim, nadučiteljsko mesto na tej šoli se vnovič razpiše; Angela Stranjakova v Jarenini, Zofija Gabrijelečič - Praprotnikova — 3 učna mesta na tej šoli se vnovič razpiše; Stanko Vičič in Hinko Klenovšek pri Sv. Vidu niže Ptuja. Stalno katehetsko mesto na osnovni šoli v Kočevju je dobil Vinko Lavrič, dosedaj kaplan v Ribnici. Oddaja nadučiteljske službe na deški osnovni šoli v Hrastniku, oddaja službe za enega učitelja in za dve učiteljici v Dolenjem Logatcu, nadučiteljske službe v Gomilici in oddaja službe učiteljice ženskih ročnih del na Polzeli se odstavi z dnevnega reda. Enako se odstavi z dnevnega reda oddaja učiteljskih služb v Tišini, Dolgi vasi, Lipovcih, nadučiteljske v Dobrovniku in Puconcih, učiteljske v Čentibi, nadučiteljske v Sv. Jurju, v Turnišču in Krogu. Vnovič se razpiše učna mesta v Nemški loki, Gederovcih, Podčetrtku, Razvanju, nadučiteljsko mesto pri Sv. Barbari v Halozah. Višji šolski nadzornik za osnovne šole gosp. Fr. Gabršek je poročal o nemških vzporednicah na osnovnih šolah po nekaterih mestih in v obmejnih krajih. Sprejeli so se tozadevni predlogi. Na predlog istega poročevalca se je sistemizirala služba za nadučiteljico na dekliški osnovni šoli v Hrastniku. Začasno se je to mesto podelilo ondotni učiteljici Lundrovi. Petnajst disciplinarnih zadev, preiskav in ovadb se odstavi z dnevnega reda, ker disciplinarne zadeve ne spadajo več v področje višjega šolskega sveta, temveč bo v smislu določil uradniške pragmatike razpravljalo o njih upravno sodišče. Nato se izključi krajevno neki učenec VII. razreda na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Slednjic pridejo v razpravo samostojni predlogi podpredsednika višjega šolskega sveta učitelja Fr. Skulja. Tičejo se obmejnega šolskega učiteljstva in uradništva, ki službujejo v teh krajih. Nato zaključijo predsednik sejo.

O usposobljenostnem izpitu.

Prepričan sem, da govorim v imenu mnogih tovarišev, ako razpravljam na kratko o usposobljenostnem izpitu. »Usposobljenostni izpit«, to sta besedi, ki ju premišljuje in s skrbjo izgovarja učitelj približno v drugem letu svojega službovanja. Izpit je izpit. Marsikateri poklic zahteva izpitov in hočeš, nočeš, moraš ga napraviti. Če si se nanj pripravil in če nimaš kake smole, ga napraviš, pa Bog — oddahneš si!

Ne mislim s strokovnjaškimi dokazi razmotrivati o potrebnosti ali nepotrebnosti usposobljenostnega izpita. Ne čutim se niti reformatorja in zato ne prihajam na dan s kakimi načrti. O njem imam pač svoje mnenje. Zato vprašujem: Ali ta izpit zasluži svoje ime, ali je izpit v taki obliki potreben? Ali učitelj, ki se na ta izpit pripravi in ga položi s povoljnim uspehom, s tem kaj pridobi? Mislim, nič drugega kakor to, da lahko reče: Prestal

LISTEK.

Vitiski na izletih in pri ogledovanju znamenitosti ob priliki kongresa UJU v Ljubljani.

IZLET NA TRIGLAV OD 8. DO 13. AVGUSTA 1923.

Na postaji Jesenice! Od vsega mogočnega števila učiteljev - izletnikov iz vseh pokrajin naše širne države, ki so si stavili kot cilj svojega potovanja v Slovenijo, ogledati si bisere Slovenije čarobni Bled in romantični Bohinj, se od deli malo število podjetnejših tovarišev in tovarišic z namenom, obiskati sivega očanca in mu izročiti pozdrave vseh onih, ki so ga občudovali samo skozi železniška okna. V tej pestri družbi si opazil tovarišice in tovariše iz ravne in prostrane Hrvatske, iz brdovite Srbije in celo iz daljnih črnogorskih grebenov se nam je pridružil resni Črnogorec, z mogočno okovano palico v roki. — Še en pozdrav našim tovarišem Blejčanom in že se pomikamo urno proti Mojstrani, kjer izstopimo. Kmalu smo v dolini Vrata in tu nas objame vsa divota planinskih dolin, ki se kaže v najbujnejšem rastlinstvu in pestrosti slik.

Peričnik! Mogočno, divje pozdravlja mogočni slap obiskovalce iz daljnega juga, hoteč s tem pokazati vso svojo gigantsko moč in energijo, a obenem tudi svojo lepoto in krasoto, ki naj jo raznesejo izletniki po vsej domovini in tudi preko njenih mej. Po daljšem odmoru se napotimo dalje in v prvih popoldanskih urah smo v razkošnem Aljaževem domu, kjer nam je bilo postreženo z vsem, kar si je srce poželelo. V prijetnem kramljanju in občudovanju narave pod severno triglavsko steno nam je urno minul popoldan. Pozno na večer so došli za nami še tovariši in tovarišice iz zelene Štajerske, da tudi oni pozdravijo zvestega čuvarja zapadnih meja.

Točno ob 5. uri zjutraj smo se poslovili od prijetnega gorskega hotela in odšli smo med stene. Že stopamo počasi, enakomerno ob mrzli Bistrici, katero kmalu zapustimo, vedno više in više. V serpentinah se vije pot proti našemu cilju. Vsa občuduje med potjo slikovito okolico, ki se z vsakim korakom izpreminja, nudeč vedno nove slike in vznetajoče nove občutke. Ko smo prešli nevarno točko Prag, kjer so tudi naši tovariši iz ravnine krepko in junaško stopali preko prvih klinov, smo se odpočili pri hladnem studencu v Severni steni. Naprej nas žene misel na končni cilj, vedno v jutranjem hladu in v senci, a vrh Trigla-

va, Stenar, Škratica in v ozadju Mangart, so žareli v zlatorumenih jutranjih žarkih. Že stopamo urno po obrežnih snežiščih pod vrhom Triglava dalje mimo Zelene snega in po polure trajajoči hoji se zablisi mogočno, vabeče Triglavski dom. Točno ob 10. uri smo veseli in zadovoljni stopili v Kredarico. Dan smo preživeli tu. Kramljanje in občudovanje divnega razgleda na vse strani je izpolnilo popoldne. Le žalibog, goste, podeče se megle so včasih zakrile vrhove. — Izredno hladen večer nas je kmalu prisilil, da smo odšli spat, saj smo pa tudi hoteli videti solnčni vzhod na vrhu Triglava.

A nismo imeli sreče. Hladna burja je bila vzrok, da nas je vzhajajoče solnce pozdravilo na Malem Triglavu. Nismo se obotavljali in hiteli smo na vrh. Na vrhu smo! Kdo more pač popisati one občutke in ona čuvstva, ki človeka navdajajo, ko prvič stopi na najvišjo točko svoje okolice? Nepopisen je pogled na vso okolico: visoki vrhovi štrle mogočno proti nebu, divji in razsekani grebeni se vrste slikovito brez vsake ureditve, a vmes ozke dolinice, ki se v daljavi razširijo v mogočne ravnine. Popolnoma nov svet. A človek! Malenkosten atom v primeri s celoto, a vendar tako visoko nad vsemi bitji na zemlji in njihov gospodar. — Te misli, taki občutki so navdajali srca naših tovarišev, ki so prvič z najvišjega

vrha motrili krasno panoramo, ki se jim je odpirala na vse strani. Le daleč proti Benečiji nam so zapirale megle pogled, kot bi nas hotela narava spominjati na žalostno usodo naših rojakov, ki prebivajo na njeni zemlji. — Čas je hitel, a tovariši-dolinci se niso mogli ločiti od starca, do katerega so porabili toliko energije. Tu na mestu so spoznali, kaj je nam Triglav in kako važno vlogo igra. Še en pogled preko obširnega terena od vriska-joče Gorenjske preko tužnega Korotana in zaslužnjene Julijske Benečije na sivi, kremeniti Kras in podali smo se navzdol preko Malega Triglava v Aleksandrovo kočjo. Naprej nas vodi ozka gorska steza mimo grebenov proti Hribarici in kmalu smo v dolini triglavskih jezer. Kratek počitek ob toplem prvem jezeru nam je dal novih moči in dalje nas je gnalo srce mimo divnih gorskih jezer, ki so podobna očescem, saj se njih površje izpreminja v vseh mogočih nijansah od svetlosive preko rudeče in zelene v temnomodro. Večer smo preživeli v veselem razpoloženju v koči ob jezerih. Še pozno na večer so donele vesele gorske pesmi v tiho naravo, kjer so se razgubljale med posamezno stoječimi macesni in skalami proti vrhovom, ki so bili temni in mračni. Le milijoni zvezd so se veselili z nami.

(Dalje prihodnjic.)

sem! Evo izpričevalo usposobljenosti! Rešen sem skrbi!

Mnogo se razpravlja o »okostenelem učiteljsku« z vsemi izpiti, ki se ga drže, mnogo se misli in piše o reformah učiteljske izobrazbe, mnogo se je že sestavilo resolucij v tem smislu, toda nad vsem tem zveni refren naše komadne dobe. »Mi pa ostanemo kakor smo bili!«

Jaz pravim: Usposobljenostni izpit v današnji obliki ni nič drugega kakor ponovitev snovi učiteljskega izpraševalno komisijo. Treba je n. pr. znati, v katero glagolsko vrsto spada glagol »misliti«, pri kateri toplotni stopnji se živo srebro strdi (ne smeš reči »pri — 40° C, profesor ima drugo knjigo v tej se živo srebro strdi že pri 39° Celzija), izračunati moraš V 2 pri lepopsu moraš vedeti, katera poimenovanja elementov kake črke so profesorju bolj všeč. (Dobro je, ako se o takem in enakem informiraš prej pri učiteljskih in meščanskih šolah. Mislim pa, da ga ni zavoda, kjer bi se delalo toliko praktično, kakor na tej šoli. Največ zaslug ima g. ravnatelj Humek, ki je strokovnjak na tem polju. Delal je sam po več mesecev o počitnicah pri raznih mojstrih: knjigovezu, mizarju, strugarju itd., da se je sam priučil praktičnemu delu, zato so vsa dela lepo in solidno izdelana in uporabljiva, ne pa kakor sem videl na neki drugi šoli, kjer so bili izdelki le igračke.

Ciril Hočevar.

(Dalje prihodnjic.)

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Kmetijsko - nadaljevalni tečaji in mladinski klubi po deželi. Kmetijska mladina je pri nas za svoj stanovski napredki zaradi tega tako malo zavzeta, ker jo k temu nihče ne navaja in ne vnema. Ali ni škoda, da je toliko naše mladine v starosti od 14. leta naprej prepučene sama sebi? Ako bi se jo vsaj tako daleč privedlo, da bi se začela zanimati za strokovno berilo, da bi spoznavala našega »Kmetovalca« in ga začela z zanimanjem čitati! Že to bi bilo veliko vredno! Danes se pa naša mladina ne zmeni ne za strokovno čtivo, ne za kmetijski pouk, ki se prireja po deželi. To so žalostni pojavi, ki jih opazujemo povsod in katerim bi se lahko odpomaglo. Koliko koristne pobude bi v tem pogledu lahko izšlo od ljudskega učitelja, četudi ni mojster-strokovnjak! Koliko hvaležnega udejstvovanja ga tukaj čaka! Saj se da za stanovsko vzgojo kmetijskega naraščaja mnogo storiti tudi brez posebne kmetijsko-strokovne izobrazbe učitelja. Saj ni res, da bi moral biti učitelj na tem polju popolnovečak. Kaj takega je sploh težko zahtevati! In navsezadnje gre v tem slučaju predvsem in bolj za stanovsko vzgojo kakor pa za strokovni pouk, ki ga ljudski učitelj sploh težko podaja. Če manjka učitelju kmetijsko-strokovnih sposobnosti, naj si pomaga s splošno izobraževalnim in prirodnoznanstvenim delom in poukom, ki je danes kmetovalcu ravno tako potreben. Naj dela, kar more in kar se od njega lahko pričakuje! Za vpeljavo kmetijsko-nadaljevalnih tečajev zadostuje izobrazba, ki jo dobi učitelj na tistih kmetijskih tečajih, ki se prireajo za učitelje na kmetijskih šolah. Seveda je treba, da se je učitelj že prej zanimal in prej bavil s kmetijstvom oziroma s šolskim vrtnarstvom, in da je prišel tudi s pravim namenom v tečaj. Do danes je absolviralo kmetijske tečaje že do 150 učiteljev. Pri tolikem številu bi bilo lahko tudi pri nas nekoliko več dela in uspeha! Manjka pa drugih pogojev. Žal, da so ti uspehi tako redki (n. pr. tečaja v Orlavasi in Št. Gotardu). Kjer ni mogoče prodreti s kmetijsko-nadaljevalnimi tečaji, tam naj se skušajo snovati saj mladinski kmetijski klubi, s katerimi se da v vzgojnem oziru veliko dobrega doseči. Treba le nekoliko več idealizma in zanimanja na strani poklicanih činiteljev. V krajih, kjer delujejo okrajni ekonomski, bi ti lahko pomagali pri kmetijsko-nadaljevalnih tečajih kakor tudi pri kmetijsko-strokovnih organizacijah. Treba le, da se lotimo dela!

Vizor.

—t Program in uredba državne kmetijske šole na Grmu v Novem mestu. Samozaložba. Ravnatelj B. Skalicky, kmet. svetnik. Ob priliki proslave 50letnice državne kmetijske šole na Grmu je izšla navedena brošura, ki je prav informativna in zanimiva za vsakega inteligenta. V početku je opisan zgodovinski razvoj šole, v naslednjih poglavjih pa daje pojasnila v sledečih točkah: Namen in uredba šole; teoretični pouk v letni šoli; zimski šoli; gospodje praktikanti in vajenci;

kmet. tečaji; poučni izleti; šolsko leto in sprejemni pogoji. Gotovo bo knjižica zanimala tudi učiteljstvo.

—t Sadna razstava v Novem mestu. Podružnica Novo mesto sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo priredi v prostorih državne kmetijske šole na Grmu dne 29. in 30. t. m. ter 1. oktobra razstavo sadja. Vabijo se 1. vsi sadjarji, da pošljejo do 25. t. m. vzorce sadja z navedbo množine, ki jo imajo na prodaj in 2. vsi sadni trgovci in drugi zainteresirani, da si razstavo ogledajo in se prepričajo, kje in kako sadje se na Dolenjskem goji in kje se zamore kupiti. Razstava se otvori v soboto, dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne. Razstava je združena s predavanji za praktične sadjarje, in sicer predavajo: V nedeljo, dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne strokovni suplent A. Lap; Katere vrste sadja nam je na Dolenjskem gojiti. Ob 2. dopoldne: Okrajni ekonom Franjo Kaol: Kako izboljšamo naše sadjarstvo. V ponedeljek, dne 1. oktobra ob 11. uri dopoldne: Ravnatelj Skalicky: Kako naj organiziramo sadno kupčijo. Vsi zainteresirani se vabijo k obilni udeležbi.

Splošne vesti.

— Odlikovanje zaslužnega moža. Za svoje obilne zasluge kot šolnik in mladinski pisatelj je bil odlikovan z redom sv. Save g. Ljudevit Černež, okrajni šolski nadzornik v Celju. Izročitev reda se je izvršila povodom zborovanja celjskega učiteljskega društva dne 20. t. m. V krasno okrašeni dvorani mestne osnovne šole se je zbralo učiteljstvo celjskega okraja polnoštevilno. Prihitali pa so tudi tovariši od sosednjih učiteljskih društev, da prisostvujejo odlikovanju priljubljene ga nadzornika. Društveni predsednik nadučitelj Sivka je v kratkih besedah poudaril pomen dneva, ko prejme odlikovanje z najvišjega mesta mož, izkušen šolnik, priznan mladinski pisatelj in najboljši tovariš. Nato omenja vladni svetnik dr. Žužek vrline g. nadzornika in mu izroči odlikovanje, za katero se je odlikovani ginjeno zahvalil. S himno »Bože pravde« se je zaključila ta skromna, a pristrčna slavnost, ki je pokazala, kako pristrčne vezi vladajo med nadzornikom in učiteljstvom, kateremu je odlikovanec predvsem tovariš in prijatelj.

— Tovarišem in tovarišicam, ki so se me spomnili ob moji 60letnici, izrekam zahvalo. Zob časa gloda neprestano ob vsem — tu izdatneje, tam mileje — glad in ljubezen pa kretata svet. Danes ima premoč glad, rekte egoizem. Zato je danes »Dolgost življenja še prekratka«, »Kratkost življenja drugim že predolga«. Mučno nesoglasje oblažilo bo srce, glava sama mrzla ne. »Sapientia Jodorum« pravi: »Princeps virtutum misericordia censorum«. Bože, čuvaj našo domovino! S pozdravi vdani Avg. Požegar.

† Prof. Maks Pleteršnik. Slovenski narod je izgubil s Pleteršnikom velezaslužnega znanstvenika, jezikoslovca in pisatelja. Prof. Maks Pleteršnik je bil rojen dne 3. decembra 1840 v Piščah na Štajerskem. Služboval je v Mariboru, Celju, Gorici, Trstu in v Ljubljani, kjer je stopil leta 1900. v pokoj. Največje zasluge za slovenski jezik in pravopis si je pridobil z izvršitvijo Wolfovega slovensko-nemškega slovarja. Pleteršnikov slovar je eden najpopolnejših, znanstveno najzanesljivejših slovenskih slovarjev, neizogibno potreben leposlovcem, znanstvenikom in vsem praktičnim poklicem, neizčrpna zakladnica ter najkrasnejša slika bogastva in lepote slovenskega jezika — tako so opravičeno pisali o tem delu dne slovenski listi. Poleg Slovarja ima pa tudi druge velike književne zasluge za slovenski narod. Pokopali so ga v soboto, 15. t. m. v Piščah. Slava njegovemu spominu! (Ta sestavek je iz zadnje številke po pomoti izostal.)

— Zahvala. Društvo vpokojenega učiteljstva je točno izplačalo vsoto 250 Din kot prispevek k pogrebni stroški po pokojni materi Fr. Lundrovi, nadučiteljevi vdovi. Imenovanemu društvu se toplo zahvaljujem Fr. Lundrova, učiteljica.

— Ljutomer. Ob koncu šolskega leta se je vršila na naši šoli pomembna slovesnost — slovo upok. tovariša g. I. Robiča, šolskega ravnatelja in gđc. J. Wessnerjeve, ki sta službovala na naši šoli nad 30 let. V bajno okrašeni telovadnici se je zbrala mladina in zastopniki okrajnega šolskega sveta z g. glavarjem Hubadom in šolskim nadzornikom g. Korpocem, dalje zastopniki vseh vsolanih občin, učiteljstvo, krajni šolski svet in mnogo občinstva. Govorili so v slovo g. glavar, g. nadzornik, učiteljstvo, župan g.

Babnik, katehet g. Lovrec i. dr. Najbolj ganljivo je bilo slovo učencev (učenk). Krasni šopki so pričali o vdanosti, spoštovanju in hvaležnosti do odhajajočih iz šole. — Drugi dan se je vršila slavnostna v čast šolske slovesnosti za občinstvo. Na sporedu so bile lepe točke, kakor: Premrlova »Pesem mladini«, s klavirjem, dr. Lampe: »Pri zibelci«, E. Adamič: »Da imel bi perutničke«, zatem pa se je proizvajala spevoigra tov. A. Kosija: »Ven na plan v prirodu krasno«, ki ima ljubke in melodijozne speve, večinoma v narodnem duhu zložene. Pesmi se bodo hitro udomačile. Bila je to lepa slavnost. Odhajajočima tovarišu šolskemu ravnatelju g. Robiču in tovarišici gđc. J. Wessnerjevi še mnogo let v pokoju! Živio!

— Muzikalije kakor: moški in mešani zbori (tiskani in rokopisni), zbirke narodnih pesmi, samospevi, skladbe za violino, klavir in orgle, se prodajo. Posebno pripraven nakup za zborovodje. — Ceno in naslov pove upravništvo. Znamka za odgovor.

— Knjige metodične, znanstvene in leposlovne, važne za mlajše tovariše, ki študirajo za kak izpit, se prodajo. Ceno in naslov pove upravništvo. Znamka za odgovor.

— pl Tečaji za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se začnejo novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Legatovo učilišče je največja strokovna šola za stenotipijo Jugoslavije in je vsled dobrih učnih uspehov na zelo dobrem glasu. Pripadniki učiteljskega stanu uživajo 50% popusta šolnine. Upisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7.

— Službo želi menjati starejša tovarišica na štirirazrednici in lepem trgu blizu avto-postaje in mesta s tako, blizu železniške postaje, predvsem pa s stanovanjem 2 sob in kuhinje v šoli ali blizu nje. Šolske razmere prav ugodne.

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— f Naše prvo potovanje potom F. S. Kmalu po ustanovitvi učit. podr. F. S. v Mariboru smo se začeli baviti z načrtom za počitniško potovanje. Vsakdo je predlagal drugo pot in drug način potovanja, ali končno smo se vendarle zedinili, da pojdemo k Plitvičkim jezerom in nato do morja, cilja naših hrepenj. In pri tem je tudi ostalo.

Dne 19. julija se nas je sestala šestorica ferijalcev v beli Ljubljani, kjer smo po vseh ferijalnih pravicah zahtevali četrtingske vozne listke. Ali tu smo naleteli napačno. Pri blagajni je bila neka »jako ljubezniva« gospodična, ki je sicer nisem videla, pač pa zato tem bolj šlala. Vpila je nad nami, češ, da ona ničesar ne ve o naših olajšavah, ter kričala celo nad uradnikom, ki ji je skušal stvar raztolmčiti. Čas je potekal, izpredvodnik je že ključ postaje, vlak je zažvižgal; šele zadnji hip smo po zaslugi našega energičnega tovariša reditelja dobili vendarle vozne listke ter se odpeljali s tolažbo, da nas manj prijazno ne morejo sprejeti niti v Albaniji in je tudi res od Ljubljane naprej šlo vse gladko in brez ovir.

Bele Krajne si žalibog nismo mogli ogledati, ker smo se vozili ponoči. Svitale se je že, ko smo se bližali Karlovcu. Na postajah so vstopale čedne ženice v lepah narodnih nošah iz domačega platna in z gosto nabranimi krili. Vse so bile namenjane v Karlovac, kjer je bil ta dan velik sejem, ki smo si ga ogledali tudi mi. Tu smo videli mnogo pisanega življenja. Smatrali so nas za konjske mešetarje ter nas zaradi tega primerno respektirali. Ali kljub temu se mi mesto ni bogzna kako omililo; nekdo izmed nas je namreč pozabil na sejmu pri vodnjaku, kjer smo se v prisotnosti mnogih krav umivali, svojo uro, kar ne zapustiš baš najlepših spominov na kraj.

Iz Karlovca smo se odpeljali preko Ogulina v Rudopolje, odkoder smo se napotili peš k Plitvičkim jezerom. Pot naš je vodila po prijazni in rodovitni dolini mimo Babjega potoka, kjer smo se seznanili z ondnotnim prebivalstvom z Ličani. Ličani so krepke postave, zmerni in zadovoljni, se odlikujejo po lepi in polnodoneči govorici ter razpolagajo z bogatim besednim zakladom. Ženske so jako marljive, vedno predejo in pletejo, niti ene nistem videla brez dela. Slovescem so Ličani naklonjeni, Hrvatov ne volijo, ker so separatisti.

(Dalje prh.)

Vestnik meščanskih šol.

RAZSTAVA NA DEŠKI MEŠČANSKI ŠOLI V MARIBORU.

(Dalje.)

V naslednjih delih si videl, kako izpopolnjuje in pojasnjuje risanje druge predmete. Preprosta ščica pojasnjuje mnogokrat bolje, kakor dolgovrstno popisovanje. Na drugi strani se lahko vsakdo prepriča s pomočjo risbe ali učencev snov zadostno in pravilno pojmuje. Je pa tudi izvrstno mnemotehnično sredstvo;

deve. 4. Poročilo o skupščinah. Poročajo delegati. 5. Razgovor o službeni pragmatiki. V to svrhu je potrebno, da vsakdo zakon že doma dobro prouči ter po možnosti prinese s seboj 86. številko »Uradnega lista«. 6. Slučajnosti. Ker je pri tem zborovanju poravnati zaostalo članarino za tekoče leto, se naprošajo vsi šolski vodje, da isto pobero ter izročijo tovarišu blagajniku. Udeležba je obvezna. — Odstopnost se mora opravičiti.

= **OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO** zboruje v soboto, 6. oktobra 1923 na osnovni šoli na Ledini v Ljubljani ob 9. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Predavanje vseučilišnega profesorja dr. Fr. Vebra o »Moralno dobro in zlo«; nadaljevanje. 2. Predavanje »Spomini ob 7. obletnici bojev v Dobrudži«, poroča tov. Jos. Golé iz Št. Vida. 3. Poročilo predsednikovo, tajnikovo in blagajnikovo. 4. Slučajnosti. Člani se naprošajo, da ob tej priliki v čim večjem številu poravnajo članarino; istotako naj ta dan vplačajo poverjenikom »Slovenske Šolske Matic« znesek à 20 Din za članarino »Slovenski Šolski Matici«.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje dne 4. oktobra t. l. v Mariboru v »Narodnem domu« ob 10. uri predpoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Dopisi. 2. Poročilo o pokrajinski skupščini UJU v Ptuj. 3. Poročilo o učiteljskem kongresu UJU v Ljubljani. 4. Zvezdoznanstvo v osnovni šoli. Predava tov. Bruno Rozbaud. 5. Slučajnosti in predlogi.

= **DRUŠTVO UČITELJIC** zboruje 4. oktobra t. l. v Mariboru na Cankarjevi šoli ob pol 15. uri. 1. Poročilo predsednice. 2. Predavanje: »Razkuževanje in razkuževalna sredstva v gospodinjstvu«. 3. Predlogi. Mnogo novega boste zvedele, zato pridite vse!

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 6. oktobra 1923 ob 11. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročilo a) o pokrajinski skupščini v Ptuj, b) o glavni skupščini in kongresu UJU v Ljubljani. 4. Vprašalna škrinjica. 5. Slučajnosti. Pred zborovanjem običajna pevka vaja. Tov.-ica blagajničarka poziva s tem vse članstvo na poravnavo članarine za tekoče leto, opozarjajoč obenem na tozadevno okrožno glavnega blagajnika UJU pov. Ljubljana v zadnji številki »Učit. Tov.«; tov.-ica Pernatova pa prosi še nekatere tov. in tov.-ice za pristop k Slov. Šol. Matici. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SVETOLENARTSKI OKRAJ** zboruje dne 3. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v Sv. Lenartu v Slov. gor. Vzpored: 1. Poročilo predsednikovo in blagajnikovo; 2. sprejem novih članov; 3. zapisnik; 4. poročilo delegatov o pokrajinski skupščini v Ptuj in II. kongresu v Ljubljani; 5. pedagoški tema: »Laž doma in v šoli«, predava tov. Slava Jakopec in fiziološko-psihološki referat: »Uganka smrti«. Udeležba obvezna, gosti so vljudno vabljeni. — Predsednik.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ** zboruje dne 4. oktobra 1923 ob 10. uri v Kozjem. Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o pokrajinski in državni skupščini UJU. 4. »Osnovno šolstvo v zasedenem Primorju«, poroča tov. A. Lazar. 5. Razprava o knjigi »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda« — poroča tajnik. 6. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Pri zborovanju se bo pobirala še zaostala članarina S. Š. M. za l. 1923. — Odbor.

= **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v sredo, dne 3. oktobra 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem splotu v Kamniku. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu: 1. Poročilo o pokrajinski skupščini v Ptuj in kongresu v Ljubljani. 2. Pouk v prvem šolskem letu, poroča Janko Toman iz Moravč.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARENBERŠKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 6. oktobra ob 9. uri v Vuzenici z dnevnim redom: 1. Poročilo o skupščinah. 2. »Dravska dolina v skioptičnih slikah«, razkazuje in podava tov. Josip Widmoser. 3. Predavanje dr. Pregla: »Otroške nalezljive bolezni«. Polnoštevilne udeležbe se pričakuje. — Odbor.

= **BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje 6. oktobra 1923 ob pol 13. uri v Metliki s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. a) O pomenu šolskega vrta za učitelja in občino; b) O najboljšem načinu cepitve — poroča pokrajinski nadzornik za šolske vrtove tovariš Francišek Črnagoj. 4. Učiteljstvo in

Ferjalni Savez — poroča tovariš Slavko Mrovlje. 5. Slučajnosti. 6. Ogled sadne razstave. Z ozirom na važni in zanimivi vzpored pričakujemo polnoštevilno udeležbo; tudi neorganizirani tovariši(ice) dobro došli. Kdor želi obedovati, naj to pravočasno sporoči tovarišu N. Vigeleju. Odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje v četrtek, dne 4. oktobra t. l. točno ob 10. uri v risalnici »Mladike« v Ptuj. Dnevni red: 1. Zadnji zapisnik. 2. Poročilo predsednika. 3. Sajenje in gojenje tobaka. — Predava gosp. inšpektor Petar Segvič. 4. Državna skupščina UJU v Ljubljani. — Poroča tov. nadučitelj Jos. Gorup. 5. Predlogi in slučajnosti. Točna in polnoštevilna udeležba obvezna! Tovariši(ice), ki še dolgujejo na članarini, naj to poravnajo ob tej priliki. Novi člani naj se javijo pred zborovanjem pri tov. blagajničarki.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** zboruje v torek, 2. oktobra ob 3. uri popoldne v deški meščanski šoli. Na dnevnem redu je tudi nova pragmatika.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 6. oktobra t. l. v Ribnici ob 1. uri popoldne na dekliški šoli. Dnevni red: 1. Poročila o zborovanjih UJU — poroča tov. ravnatelj Mervič A. 2. Socijalna ustanova učiteljstva — Škulj — poroča tov. Ločniškar Fr. 3. Razno. Reflektanti na kosilo naj se zglase pri predstevtu pismeno. Novo nastopivši tovariši-ce dobro došli. Udeležba obvezna, sicer pismeno opravičilo. Zdravo!

= **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto, 6. oktobra 1923 na šentjakovski šoli. Začetek zborovanja ob 6¼. uri zvečer. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Tajnikovo poročilo o dopisih. 3. Pogovor o delovnem programu društva in eventualno navsveti. 4. Razgovor o pomenu Osrednje zveze javnih nameščencev za nas. 5. Slučajnosti. Zborovanje obvezno. — Odbor.

= **ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto, 6. oktobra ob 9. uri na Ponikvi. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu referat tovariša Mušiča o »Lepopisju in njega obliki v ljudski šoli«. Tovariš Verk nam bo podal poročilo o naših skupščinah in o kongresu. Ob lepem vremenu zapustimo zjutraj vlak v Št. Vidu ter gremo peš na Ponikvo. Pred zborovanjem oziroma med potom si ogledamo nagrobni spomenik rajnemu tovarišu Dobniku. Radi obeda se prijavimo pri tovarišu Burdianu na Ponikvi. Za člane udeležba obvezna. Radi ugodne železniške zveze vabim tudi sosedna društva. — T. Kurbus, t. č. predsednik.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** priredi dne 7. oktobra t. l. v Metliki razstavo sadja, ki ima namen pokazati Belokranjcem in tujcem, kaj raste v Belokranju. Pozivljajo se sadjarji, da razstavijo — sadni trgovci pa, da si razstavo ogledajo. Podrobnosti pri Belokranjskem učiteljskem društvu v Metliki.

— **Poročevalce o prireditvah na šolskih odrih za naš list** opozarjamo na sklep pokrajinske skupščine, da naj v stanovske liste poročajo o prireditvah le na kratko, in sicer zgolj v svrhu statistike: Kraj, dan prireditve; ves spored; približno število obiskovalcev in iz katerega kroga, gmotni uspeh in v kak namen se porabi; katere točke so posebno ugajale občinstvu; opusti naj se vsaka samohvala tov. in tovarišic, ki so sodelovali, pač pa naj se spodaj pri poročilu navedejo oni tovariši in tovarišice, ki so se posebno odlikovali pri prireditvi, zgolj v osebno informacijo, kar pa ne pride v list; poskrbeti hočemo, da bodo oni otroci, ki so posebno dobro nastopili, pohvaljeni v mladinskih listih, enako tudi, da pridejo poročila o prireditvah tudi v one liste, ki jih čita ljudstvo. — Prosimo, držite se teh sklepov, ker sicer bodo zopet zamude s poročili in hranimo z dragim papirjem in tiskom!

+ **Poročevalce o zborovanjih okrajnih učiteljskih društev za naš list** opozarjamo na sklep pokrajinske skupščine, da naj bodo poročila prav kratka. Opusti naj se vse formalnosti: otvoritve, pozdravov, naštevanje »višjih« oseb, opisovanje gostilniške postrežbe itd., itd. Poročilo naj služi statistiki, informaciji in pregledu smeri gibanja in orientaciji. Poročila naj obsegajo: Društvo, kraj in dan zborovanja; stanovske smernice društva; referati in predavanja (teme), predavatelji,

zelo važne (a kratke) poteze debate in število navzočih ter odsotnih članov; resolucije predavanj in sklepi zborovanj, v kratki obliki. — Prosimo, držite se tega sklepa, ker sicer bodo zopet zamude s poročili. Hranimo z dragim papirjem in tiskom!

Pristopite k
»Jugoslovanski Matici«!

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.
Odgovorni urednik: Franc Štrkelj.
Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 552.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Vsled odloka višjega šolskega sveta z dne 1. septembra 1923, števil. 6584 se razpisuje na dvorazrednici v Koprivnici nadučiteljska služba s prostim stanovanjem v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom najkasneje do

dne 20. oktobra 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet kozjanski
Brežice, dne 22. septembra 1923.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le »ŽIKO«!

V korist »Jugoslovenske Matic«!

»IDES« Prašek za črnilo

razstojljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrate!

»IDES« Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

»IDES« Antracen in kovinasta črnila. — Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

»IDES« tvornica kem. izdelkov Tacen pri Ljubljani

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. avg. t. l. Din 324.293.—

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%,
proti polletni odpovedi pa po 7%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 4 Din se ne odgovarja.

DRUGA SRBSKA ALI HRVATSKA ČITANKA

prikladna za višje razrede osnovnih šol in tudi za meščanske ter nižje srednje šole.

Sestavil: TOMO JEDRLINIČ.

Odobreno od oddelka za prosveto z dne 21. VIII. 1923, št. 3137.

CENA VEZANI KNJIGI 22 DIN.

Knjiga je drugi del »Srbsko-hrvatskih čitank za slovenske osnovne šole« v treh delih, ki jih izda Učiteljska tiskarna.

NAROČA SE V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI.

IZŠLA JE NOVA KNJIGA

OBČI ZEMLJEPIS ZA VIŠJE RAZREDE OSNOVNIH ŠOL.

SESTAVILA:

J. MEŠIČEK IN FR. DRNOVŠEK.
ODOBRENO KOT POMOŽNA UČNA KNJIGA.

CENA VEZANI KNJIGI 12 DIN.

NAROČA SE V KNJIGARNI
UČIT. TISKARNE V LJUBLJANI.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc

Ljubljana,
Sv. Petra nasip 7.

Cene zmerne!

Postrežba točna!

Najboljši šivalni stroji »GRITZNER« v vseh opremah in sistemih, olje, igle, posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, pnevmatika. Galanterije, modno blago, čipke, vezene, gumbi, bombaži, I. M. C. prejica, pletenine, milo, jedilno orodje: alpaka, aluminium, palice in sploh vse potrebščine za šivilje, krojače črevljarje in sedlarje na malo in veliko. (Za šole znižane cene).